

העצמיות והמלחמה הפנימית פו-פח

ה, רעז. בימי בית ראשון עמד האופי הישראלי המיוחד מצד טבעיותו בחזקה, הנפשות היו קשורות אל הטבעיות העויזה של האומה, והטהרה והקדושה היתה צריכה להשפיע בעקרה על הכללות, שלא תסור האומה בכללה מיסוד חייה האמיתיים. והופעת הנבואה באה למטרה זו, בהרחקת עבודה זרה, וההשפעה על חיי המוסר הכלליים. ברוממותם של ערכי הכלל, לא היה מקום לדאג שמא לא יהיו הפרטים קשורים אליו ומקבלים השפעתו. כל פרטי המצוות, הדינים, וההלכות, כולם סעיפי הכלל הם. בהתפשטות רוח החיים של כנסת ישראל, הרי הם מתבטאים בכל מילואיהם. בבית שני, וממנו והלאה, הוחלשה הטבעיות הכללית, כלומר הקישור של פרטי הנפשות אל הכלל, וכל הזירו של מעשה המצוות כולן, עם כל סעיפיהן הרבים, הם מיוסדים על יסוד זה של הקשרת הפרטים אל הכלל, ובכללם גם כן השפעת החיים של הכלל כולו.

אגרות ב, אגרת תשיר. "...אני בצפיתי אצפה לאור ד' כי ירחמני בגלותי וישיבני בקרוב אל הר הקודש, ויתרון האור מתוך החושך, רק במקום האור אפשר לקוות שיגלה ויראה. ואם כי ישנה נקודה דקה זעירא, נהירו דקיק, שאינו נקלט ונתפס בעצמיות פנימיות הנפש, שבזה מתגדרת קליפת חו"ל, ודומה שאין לו אלוה משום דקרי לי' אלהא דאלהיא ממזרח שמש עד מבואו גם במקום שאינם מכירים לא את ישראל ולא את אביהם שבשמים, וההתרחבות הזאת המקיפה שאינה נתפסת בכלים הפנימיים של החיים, שהיא חלק העמים, גדולתו של עשו שנצלה ממנו לאה בתפלתה, היא היא המשגיאה לגויים ומטרידתן מן העולם בהחלקת דברים, ממנו נקח לעבוד את ד' למעלה למעלה מעל לגבול ישראל, אשר רק אחרי התבססות אור ד' על עמו ישוב אור זה להיות לאור חיים, ולא אבוא בעיר ירושלים שלמעלה כ"א כשאכנס תחלה לירושלים שלמטה, ומרוחב היקף דנא, אשר המעמיקים הנפשיים בסטרא דשמאלא, בעלי הדעת הפועל, יכלו להשתקע על ידו בתהומות ויאורין עד כדי עדי אובד, יובא בית ד' לעודד ענוים בישועה. ואותה הפנימיות העמוקה, מקוה היראה והענוה אשר בגיא חזיון בארץ חמדה, אשר ענוים יירשוה סלה, רק היא תראה את כבודה בביתה וארצה, לקרב את הריחוק הגדול של הנפש האנושית המוגבלת אל אור ד' עליון המתגלה בהיקף כללי לכל עמים והמון בריות בכל דורות ועולמים אין ספורות, ונהר דינור אשר על אש רשעים יחול, להכרית מבית ד' כל פועלי און אשר קומטו בלא עת, ישלג בצלמון, למדקדקים אותיות קבלת מלכות שמים, מעין דוגמא שלעתיד לבא שיתהפך הגיהנום למקום עדן ערבתה כגן ד' ומחולם של צדיקים, שאין קץ לשפעת קודש ועומק עדנים זה עדי עד. ואותו האור המבהיק בארץ האורה לא יתן מקום לאור כהה מרוחק זה, ודוקא מתוך חשכה יאיר נתיבו...

פנקס יג, ל. ישנם אנשים שאינם יכולים לפרוש מן התורה והיראה, ואם יפרשו אפילו לשעה קלה לענייני העולם הם נפגמים. והנם דוגמת דוד המלך ע"ה שלא היה ישן כי אם כשינת הסוס, והיה עומד תמיד על המשמר, והוא הדין מי שאינו יכול להיות יושב בטל שכישן דמי

א,תכא. הנשים, מדת הנפש זורחת בהן, ע"כ רשמי הקודש קבועים בהן, ודי שהן מחיים אותם ע"י מקצת המצוות שבידן, ואינן צריכות לתחית רוח תדירי של תלמוד תורה. האנשים, הרוח מאיר בהם והוא הולך ואינו פוסק

מתנועותיו הרוחניות, ועלולים הם מאד לירידות כשם שהם עלולים לעליות, והם צריכים לתחית רוח של תורה. אמנם כשהם קובעים עתים לתורה, מסעדים הם את רוח הסוער, ותומכים אותו שלא ימוט. אמנם כ"ז הוא במדת רוב בנ"א, אבל בעלי הנשמה, הם כנחל שוטף שאינו פוסק רגע מחידוש עולמי עד, והם צריכים להיות שרויים באורה של תורה באין הפסק כלל. הם כדגים שבים, שכולם במים ואינם יוצאים ליבשה כלל. על אלה נאמר: כל הקובע עתים לתורה מפר תורה. ותורתם התדירית שאינה פוסקת, יש שהיא תורת פה, המתגלה בדיבור, ויש שהיא תורת המחשבה, הדבקות השכלית ההולכת ועולה תמיד

פנקס לונדון [ו], כב. טלטולי דדגברא קשה מדאתתא. הנפש קבועה היא, ובעלי ההרגשה הלבית עומדים במצבם. הרוח מתנווד, ובעלי ההשכלה מתנועעים ומתחדשים, וצריכים הם להעמיד את קביעותם לעזרה מבחוץ. שמירת המקום והסביבה, ובינה יתרה שבאשה, היא בינת הנפש המרגשת, ואין הטלטול מזיק לה כל כך. אבל חכמת האיש היא רוח דעת שבו, שבטבעה מתחדשת ומתנועעת הרבה, עולה ויורדת, וזו היא יתרונה. אבל צד קביעותה שנדרש הרבה להשלימה צריך שמירה מבחוץ, והטלטול מכאיב ומזיק לה מאד.

פנקס הדפים ג, ל. הראשונים היו נושאים נשים ופילגשים, מפני שאין מעמד הנפש שווה תמיד, ויש שאפשר להמשיך נשמה עדינה ומעוטרת מאד, ולפעמים אי אפשר להמשיך כי אם נשמה פשוטה מעשית. האישה עומדת יותר על מצב אחד בתכונת שלמותה הנפשית, על כן אינה צריכה לתלמוד תורה, והיא במדרגת מנוחה, על כן היא ראויה תמיד למידתה כפי מעלתה להמשכת חיים ולעילוי. ואם היא מצד מעמדה ותכונתה ראויה לעילוי ולהמשכת נשמה משוכללת, אין נכון להוריד ערכה. והנפשות הפשוטות גם הן מכלל מיישבי עולם הן, והם היו מיוחדים לבני הפילגשים, שאף על פי שלעולם צריך האדם להיות נשמר במעלתו, מכל מקום יש הפרש בין קודש לחול בעיותיו. וכשם שהדבר נכון בתולדה הגשמית לפנות למצב הנפש והעניין, כן הוא בתולדה הרוחנית. כשהנשמה עורגת לעליונות ומוכשרת לגדולות, אז צריכה היא לעשות פרי למעלה ברזי תורה עליונים, בציורים גדולי ערך ורעיונות נשגבים, וכשהיא עומדת במדרגה פשוטה, תשים פניה אל הדברים הגלויים המעשיים, בהלכה והגדה, לפי ערכה. והיינו רזא דמטרוניתא ואמה הנמשל על חלקי התורה הנסתר והגלוי, כמו שהרחיב בזה בהקדמת עץ חיים.

קובץ ו קצ. יש שאדם סובל מריבוי ההופעות בסגנונים מרובים, שמזריחים בנפשו, מפני שהנשמה תובעת השרשה פנימית בעומק בהליכות החיים והמחשבה, בעומק דעת, עומק רצון ועומק חיים. והשרשים הנפשיים רק אז מתעמקים ומתפשטים עמוק עמוק, כשאין להם התפצלות רבה, אבל כשהם נוטים לצדדים מרובים, אף על פי שלכאורה יש בזה משום עושר רעיון ומחשבה, מכל מקום יש שההפסד הוא גדול מהשכר, שמתוך כך הקביעות של העמקנות הנפשית חסרה, והרי האדם מתנווד כנוד הקנה במים. אמנם האישיות הפרטית שזה הוא גורלה, לא יתיאש מדרכו, ולא ברעש ובמלחמה שלילית ימצא ארחו, לא בדרך סתימת חלונות הנפש באופן שלא תכנס האורה מהצדדים המחוקים, רק בדרך הדרגה, לתור על כל פנים איזו קביעות מיוחדת המתאמת יותר לנפשו, ואם אין הקביעות יכולה להיות קביעות גמורה בדרך אחד, ומוכרח הוא מפני סערת הנפש וגליה להחליף ארחות, יהיה אותו החילוף גם כן בצורה כזו, שהקביעות הפנימית שהיא שרויה באמת בכל נשמה מצד עצם אופיה, תתגלה על כל פנים בעומק הציבון. ואז לאט לאט ינצל מתוך מהומת ההתנוודות, יחד עם הגדלת העושר הנשמתית.

שם, קצא. . חופש הדעות הרגיל להיות פפולרי בזמנינו, עיקר יסודו בצדדי השליליים, הוא מצד חסרון העמקה נשמתית, והעדר בסיס חזק במעמקי הנפש לכל קישור החיים, ובאה ההתנוודות עד לידי המדה הפרועה של הקלת עול הדת והמוסר, עד לכדי רפיון האמונה, בשטף חייה, והוא אסון נורא ואיום. אמנם עושה היא הנשמה את תפקידה. כשמונעים ממנה זמן כביר את העמקתה, הרי היא מתעמקת בחדרי חדרים ובעומק נשמת הנשמה שלה. וכשם שהדבר נוהג ביחידים, כך הוא נוהג בכללות הדורות. ואותו הכח המתעמק, ושומע אין לו לכאורה, מוכרח

הוא להוציא את פעולותיו אל הפועל, ואז תשוב להופיע רצינות פנימית והעמקה אמונית גדולה, שתחדור עד עמקי החיים, ויכיר אז העולם את זיוף החיים של ההתנוודדות ושל רפיון האמונה וחסרונה. אבל ההתעמקות הזאת תצא אל הפועל, אחרי אשר כבר רכשה לה מקדם הנשמה האנושית את העושר המתרחב, הבא מצד ההשתטחות של כחות החיים הרוחניים. ואז עם כל אותה ההרחבה, וריבוי השריגים המתפשטים והתפצלות הענפים הרבים והצבעים המרובבים בחושם, סגנוניהם יחל כח עמקות נפלאה, המחדש את החיים בצורתם האמיתית הפנימית להראות את שליטתו, ותצא אל הפועל בישראל, אותה התכונה של התשובה האמיתית והעליונה, שהוא דבר ד' לעמו. והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך, באחרית הימים ושבת עד ד' אלהיך ושמעת בקולו בכל לבבך ובכל נפשך, ושב ד' אלהיך את שבותך וריחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה' אלהיך שמה. אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ד' אלהיך ומשם יקחך, והביאך ד' אלהיך אל הארץ אשר נשבע לאבותיך וירשתה והטיבך והרבך מאבותיך.

ח, רנג. עולם הרעיונות מתחלק הוא לשתי מערכות, בכלל, לרעיונות מתנוודדים, משתנים ומתנוועעים בתנועה תדירה, ולרעיונות קבועים, עומדים בצביונם בלא שינוי ותמורה. שתי הספירות, של הנצח ושל ההוד, מתגלות בשניהם יחד. הנצח בתעצומתו הוא היסוד הקבוע, וההוד ביפעתו הוא היסוד המתנוודד ומשתנה. אין ציור לתפוס אחת מהמערכות בלא צירוף השניה לה. אין הנצח מתגלה בעוזו כי אם כשההוד מאציל עליו מיפעת הודו, ואין ההוד מלבבנו בהדרו כי אם כשעז הנצח ממולא בתוכן פנימיותו. והם הם הצנורות של נבואת האמת, והשבילים, המביאים את שפעת זיו האמת להחיות את כל היקום.

פנקס מ"א, מב. כשמתחוללת רוח סערה נפשית המסערת את הכלל האידאלי, אין מנוס אלא פרטים מצלת. רק מתוך רום יותר נעלה של השטח הכללי המוסקר עד עתה, צריכה להתגלות סקירה כללית מקפת, וינוח הסער. הפרטים הם ג"כ מגלים ע"י השימוש בהם, גוון כללי היותר טמיר שבהם. והרפואה הנפשית באה בגילוי הפרטים שהם נושאים בתוכם את הכלל העליון הגנוז שהוא מחיה אותם.